

บทที่ ๓

สภาพทั่วไปของโรงเรียนพณิชยการมิวทิยาควร

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติปีพุทธศักราช ๒๕๒๐ ใ้แบ่งออกเป็น ๒ หลักสูตร คือ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นปีพุทธศักราช ๒๕๒๑ และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายปีพุทธศักราช ๒๕๒๔ กำหนดเวลาในการศึกษาหลักสูตรละ ๓ ปี รวมเวลา ๖ ปี โดยเน้นให้แต่ละหลักสูตรมีความสำเร็จในตัวเอง เพื่อนักเรียนสำเร็จไปแล้วสามารถนำเอาวิชาความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายปีพุทธศักราช ๒๕๒๔ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ๗ ประการคือ

๑. เพื่อให้รู้จักดำรงชีวิตบนพื้นฐานแห่งคุณธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม มีระเบียบวินัย มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความรับผิดชอบตอตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่นและประเทศชาติ

๒. เพื่อให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่หาความรู้และทักษะอยู่เสมอ รักการทำงานเป็นหมู่คณะ มีความขยันหมั่นเพียร อดทนและรู้จักประหยัด

๓. เพื่อให้มีความรู้ ทักษะในวิชาชีพเพียงพอแก่การดำเนินชีวิต มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ฐานะของทางในการประกอบสัมมาอาชีพที่เหมาะสมกับคน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญต่อท้องถิ่นและประเทศชาติ

๔. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าในวิทยาการ ศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช ๒๕๒๔,

๕. เพื่อให้รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น รู้จักหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพของตนเองในทางสร้างสรรค์บนรากฐานแห่งกฎหมาย จริยธรรม และศาสนา

๖. เพื่อให้มีความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน เสียสละเพื่อส่วนรวม มีความรักชาติ รักประชาธิปไตย รู้จักใช้สติปัญญาในการดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๗. เพื่อให้เข้าใจพื้นฐานและปัญหาการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติ และของโลกปัจจุบัน มีความสำนึกในการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ รู้จักแก้ปัญหา และขอช้กแย้งด้วยวิธีการแห่งปัญญา และสันติวิธี

หลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายปีพุทธศักราช ๒๕๒๔ มีอยู่ ๘ ประการ คือ

๑. เป็นหลักสูตรหลังมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งให้การศึกษาทั่วไป และพื้นฐานวิชาชีพอย่างกว้าง ๆ มาแล้ว สำหรับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายเน้นการเลือกกลุ่มวิชาตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ เพื่อผู้เรียนจะยึดเป็นอาชีพต่อไป

๒. เป็นหลักสูตรที่ฝึกผู้เรียนให้มีประสบการณ์เพื่อให้เกิดความรู้ความชำนาญที่สามารถจะนำไปใช้ปฏิบัติและประกอบอาชีพได้จริง หรือเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม หรือเป็นพื้นฐานสำหรับศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

๓. เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ใจแสวงหาความรู้ ความจริง เพื่อให้เกิดความงอกงามทางสติปัญญา ความสำนึกและความซาบซึ้งในคุณค่าของธรรมชาติ ศิลปะ วัฒนธรรม และงานสร้างสรรค์ของมนุษย์

๔. เป็นหลักสูตรที่มุ่งปลูกฝังคุณธรรมและความกล้าทางจริยธรรมทั้งที่ให้นั้นการประพฤติ การปฏิบัติเป็นสำคัญ

๕. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการผสมผสานความรู้กับการปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจสังคม และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๖. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเลือกพื้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ

๓. เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนให้ผู้เรียนร่วมมือกันใช้ความรู้ ความสามารถเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาสังคม

๔. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สามารถศึกษาหาความรู้และทักษะจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบอาชีพอิสระ

จากจุดมุ่งหมายและหลักการของหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้นในการจัดแผนการเรียนต่าง ๆ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น แต่ละโรงเรียนจะจัดให้มีแผนการเรียนตามหลักสูตรกำหนด มากน้อยแผนและแผนการเรียนอะไรบางอย่างก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียนและสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นเป็นเกณฑ์ ถ้าโรงเรียนมีความพร้อมมากขึ้น แผนการเรียนก็อาจจะเปิดให้มากขึ้นด้วย เพื่อให้นักเรียนและผู้ปกครองได้มีโอกาสเลือกแผนการเรียนต่าง ๆ ได้ตรงตามความสามารถและความสนใจมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

สภาพทั่วไปของโรงเรียนพณิชยการวิทยาการ

โรงเรียนพณิชยการวิทยาการ ได้จัดตั้งและเปิดทำการสอนเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๑๑ เป็นโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยในระยะเริ่มแรกตั้งที่อาคารเรียนโรงเรียนพณิชยการพิสัย ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย เปิดทำการเรียนการสอน ต่อมาในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๑๒ ได้ย้ายสถานที่เรียนไปยังสถานที่ตั้งโรงเรียนแห่งใหม่ (ที่ตั้งของโรงเรียนปัจจุบัน) โดยมีนายบุญเสริม พลศรีพิมพ์ เป็นครูใหญ่ มีห้องเรียนทั้งหมดจำนวน ๔ ห้องเรียน

ปี ๒๕๑๕ เปิดทำการสอนเพิ่มเป็น ๗ ห้องเรียน ครู ๙ คน

ปี ๒๕๑๖ เปิดทำการสอนเป็น ๙ ห้องเรียน ครู ๑๓ คน ภารโรง ๒ คน

นักเรียน ๓๘๑ คน

ปี ๒๕๑๘ เปิดทำการสอนเป็น ๒๐ ห้องเรียน และมีระดับประถมศึกษาด้วย ๓ ห้องเรียน เนื่องจากในปีการศึกษานี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ยุบโรงเรียนพณิชยการพิสัย เข้าร่วมกับโรงเรียนพณิชยการวิทยาการมีครู-อาจารย์ ๔๙ คน นักเรียน ๙๐๘ คน

ปี ๒๕๒๑ โรงเรียนสระทองวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนราษฎร์ ได้ล้มเลิกกิจการทางราชการได้ให้รับเอานักเรียนจากโรงเรียนสระทองวิทยาเข้ามาร่วมเรียนด้วย ในปีการศึกษานี้มีห้องเรียน ๓๖ ห้องเรียน

ปี ๒๕๒๒ เปิดทำการสอน ๔๐ ห้องเรียน จำนวนครู-อาจารย์ ๗๙ คน ภารโรง ๑๑ คน จำนวนนักเรียน ๑,๕๖๔ คน

ปี ๒๕๒๓ เปิดทำการสอน ๕๒ ห้องเรียน จำนวนครู-อาจารย์ ๘๑ คน ภารโรง ๑๒ คน จำนวนนักเรียน ๑,๗๕๖ คน

ปี ๒๕๒๔ เปิดทำการสอน ๕๔ ห้องเรียน จำนวนครู-อาจารย์ ๘๙ คน จำนวนนักเรียน ๑,๙๔๑ คน

ปี ๒๕๒๕ เปิดทำการสอน ๕๙ ห้องเรียน จำนวนครู-อาจารย์ ๑๑๐ คน และในปีนี้โรงเรียนได้รับอนุมัติให้ตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน โดยมี นายบุญเสริม พลศรีพิมพ์ อาจารย์ใหญ่ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ

ปี ๒๕๒๖ เปิดทำการสอนเป็น ๕๑ ห้องเรียน จำนวนครู-อาจารย์ ๑๐๘ คน จำนวนนักเรียน ๒,๒๐๐ คน

ปี ๒๕๒๗ เปิดทำการสอน ๕๕ ห้องเรียน จำนวนนักเรียน ๒,๓๕๗ คน จำนวนครู-อาจารย์ ๑๑๕ คน

ปี ๒๕๒๘ โรงเรียนเปิดสอน ๕๕ ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๒,๒๘๐ คน ครู-อาจารย์ ๑๒๑ คน

ปี ๒๕๒๙ เปิดสอน ๕๒ ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน ๑,๙๒๖ คน จำนวนครู-อาจารย์ ๑๑๔ คน

ในสภาพปัจจุบัน (ปี ๒๕๓๐) โรงเรียนพยุหะภูมิวิทยาการ เปิดทำการสอนจำนวน ๕๗ ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด ๑,๗๓๔ คน จากข้อมูลจะเห็นได้ว่า จำนวนนักเรียนและชั้นเรียนลดลงทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากจำนวนผู้เข้าเรียนลดลง ในจำนวนนักเรียนทั้งหมดแยกตามชั้นเรียนและแผนการเรียนได้ดังตารางที่ ๒ ข้างล่างนี้

ตารางที่ ๒ จำนวนนักเรียนและแผนการเรียนวิชาต่าง ๆ ของโรงเรียน
 พัทธภูมิวิทยาคารปีการศึกษา ๒๕๓๐

ระดับชั้นเรียนและแผนการเรียน	ชั้น	จำนวนนักเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
ระดับ ม.๑				
เกษตรกรรม	๑/๑	๓๔	๗	๔๑
ช่างก่อสร้าง	๑/๒	๒๕	—	๒๕
ช่างเย็บปักถักร้อย—ช่างประดิษฐ์	๑/๒	—	๒๐	๒๐
ช่างโลหะ	๑/๓	๒๕	—	๒๕
ช่างเสื้อผ้าสตรี	๑/๓	—	๑๔	๑๔
ช่างไฟฟ้า—วิทยุ	๑/๔	๒๔	—	๒๔
อาหาร	๑/๔	—	๑๖	๑๖
สามัญ	๑/๕-๑/๘	๗๘	๑๐๓	๑๘๑
รวม		๑๘๖	๑๖๐	๓๔๖
ระดับ ม.๒				
เกษตรกรรม	๒/๑	๒๔	๘	๓๒
ช่างก่อสร้าง	๒/๒	๒๐	—	๒๐
ช่างเย็บปักถักร้อย—ช่างประดิษฐ์	๒/๒	—	๑๕	๑๕
ช่างโลหะ	๒/๓	๑๖	—	๑๖
ช่างเสื้อผ้าสตรี	๒/๓	—	๑๔	๑๔
ช่างไฟฟ้า—วิทยุ	๒/๔	๒๐	—	๒๐
อาหาร	๒/๔	—	๑๐	๑๐
สามัญ	๒/๕-๒/๘	๘๓	๘๒	๑๖๕
รวม		๑๖๓	๑๒๕	๒๘๘

ตารางที่ ๒ (ต่อ)

ระดับชั้นเรียนและแผนการเรียน	ชั้น	จำนวนนักเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
<u>ระดับ ม.๓</u>				
เกษตรกรรม	๓/๑-๓/๒	๒๘	๑๗	๔๕
ช่างก่อสร้าง	๓/๓	๑๒	—	๑๒
ช่างเย็บปักถักร้อย-ช่างประดิษฐ์	๓/๓	—	๑๗	๑๗
ช่างโลหะ	๓/๔	๑๘	—	๑๘
ช่างเสื่อนาสตรี	๓/๔	—	๑๔	๑๔
ช่างไฟฟ้า-วิทยุ	๓/๕	๑๒	—	๑๒
อาหาร	๓/๕	—	๑๐	๑๐
สามัญ	๓/๕-๓/๘	๗๘	๕๓	๑๓๑
รวม		๑๔๘	๑๕๑	๓๐๐

ระดับชั้น ม.๔

วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์-ศิลปหัตถกรรม	๔/๑	๓๘	๗	๔๕
วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์-เกษตรกรรม	๔/๒	๓๓	๑๒	๔๕
วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์-สาธารณสุข	๔/๓	๑๓	๓๓	๔๖
วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์-คหกรรมศาสตร์	๔/๔	๖	๓๗	๔๓
วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์-พาณิชยกรรม	๔/๕	๒๑	๒๔	๔๕
ภาษา-สังคม-ศิลปหัตถกรรม	๔/๖	๑๘	๑๑	๒๙
ช่างเชื่อมและโลหะแผ่น-อุตสาหกรรม	๔/๗	๔๗	—	๔๗
ช่างไฟฟ้ากำลัง-อุตสาหกรรม	๔/๗	—	—	—
รวม		๑๗๖	๑๒๘	๓๐๐

ตารางที่ ๒ (ต่อ)

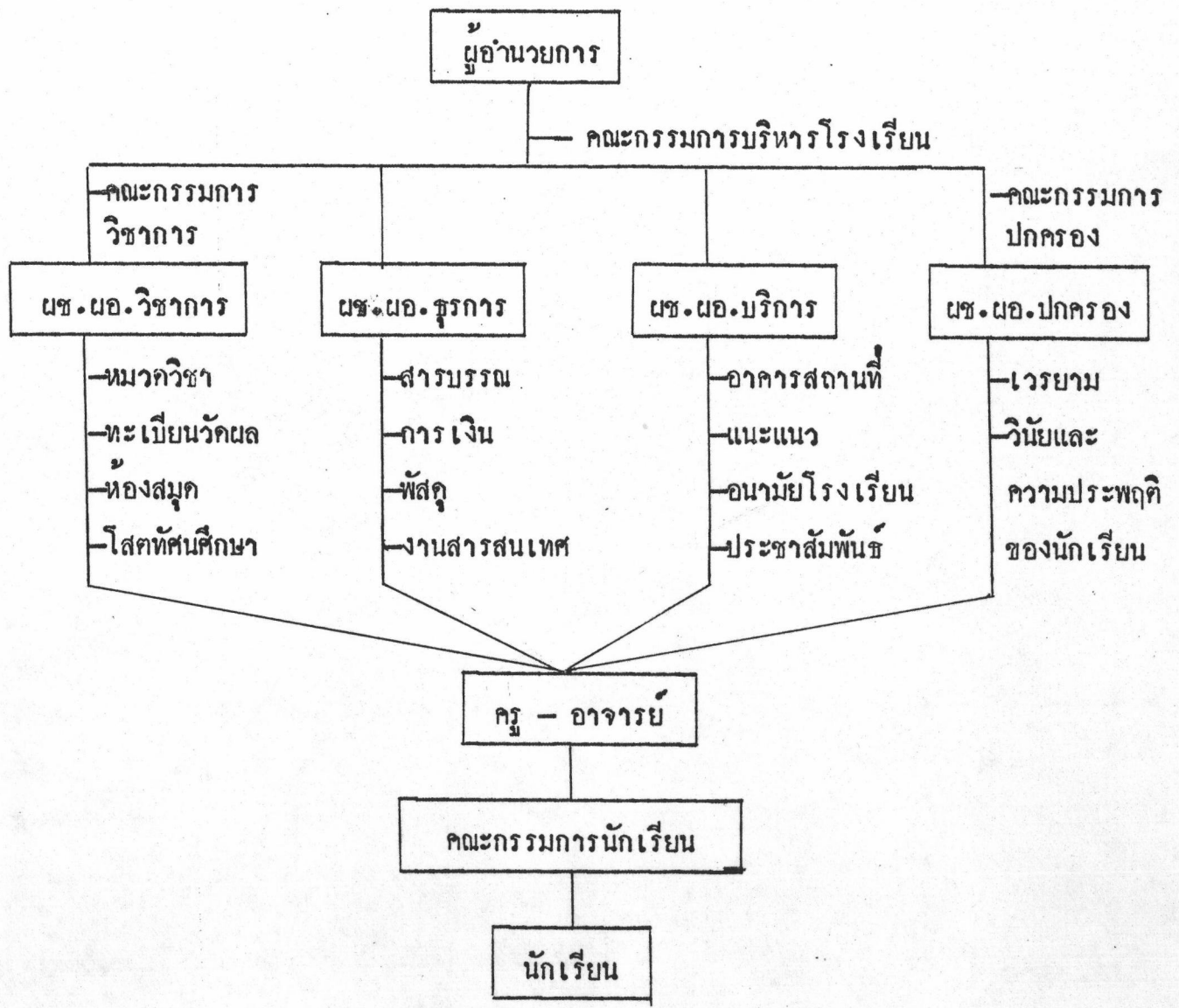
ระดับชั้นเรียนและแผนการ เรียน	ชั้น	จำนวนนักเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
<u>ระดับชั้น ม.๕</u>				
วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์-ศิลปหัตถกรรม	๕/๑-๕/๒	๓๐	๔๓	๗๓
วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์-เกษตรกรรม	๕/๓	๑๔	๑๓	๒๗
ภาษา-สังคม-สาธารณสุข	๕/๔	๑๐	๒๒	๓๒
ช่างเชื่อมและโลหะแผ่น-อุตสาหกรรม	๕/๕	๓๖	๒	๓๘
ช่างไฟฟ้ากำลัง-อุตสาหกรรม	๕/๕			
เกษตรกรรม (พืชกรรมและสัตวบาล)	๕/๖	๑๓	๑๖	๒๙
คหกรรมศาสตร์ทั่วไป	๕/๖			
พลศึกษา ศิลปหัตถกรรม	๕/๗	๑๔	-	๑๔
รวม				๒๓๓
<u>ระดับชั้น ม.๖</u>				
วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์-ศิลปหัตถกรรม	๖/๑-๖/๓	๔๘	๖๔	๑๑๒
ภาษา-สังคม-ศิลปหัตถกรรม	๖/๔	๒๐	๒๑	๔๑
ช่างเชื่อมและโลหะแผ่น-อุตสาหกรรม	๖/๕	๓๕	-	๓๕
ช่างไฟฟ้ากำลัง-อุตสาหกรรม	๖/๕			
เกษตร (พืชกรรมและสัตวบาล)	๖/๖	๑๖	๖	๒๒
ศิลปหัตถกรรม (สาขาวิจิตรศิลป์)	๖/๗	๑๐	๑๐	๒๐
พลศึกษา-ศิลปหัตถกรรม	๖/๘	๒๕	๓	๒๘
รวม		๑๕๕	๑๐๘	๒๖๓

ในการบริหารงานของโรงเรียนปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๓๐) แบ่งออกเป็นหมวดวิชาต่าง ๆ ๑๒ หมวดวิชา อยู่ภายใต้การบริหารงานของผู้อำนวยการโรงเรียนคือ นายประνομวัชรไกร มีครู-อาจารย์ ๑๑๐ คน จำแนกตามหมวดวิชาและวุฒิทางการศึกษาได้ดังตารางที่ ๓ ข้างล่างนี้

ตารางที่ ๓ จำนวนครูอาจารย์จำแนกตามหมวดวิชาและวุฒิทางการศึกษา

หมวดวิชา	วุฒิทางการศึกษา				รวม
	สูงกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	อนุปริญญา	ต่ำกว่าอนุปริญญา	
๑. ฝ่ายบริหาร - บริการ	—	๑๓	๒	—	๑๕
๒. วิทยาศาสตร์	๑	๑๐	—	—	๑๑
๓. คณิตศาสตร์	๑	๘	—	—	๙
๔. สังคมศึกษา	—	๑๒	—	—	๑๒
๕. ภาษาไทย	—	๕	—	—	๕
๖. ภาษาอังกฤษ	—	๑๐	—	—	๑๐
๗. พลานามัย	—	๘	๑	—	๙
๘. เกษตร	—	๒	๓	—	๕
๙. อุตสาหกรรม	—	๖	๔	—	๑๐
๑๐. คหกรรม	—	๔	๓	๑	๘
๑๑. ศิลปศึกษา	—	๓	๓	—	๖
๑๒. กิจกรรม	—	๕	๑	—	๖
รวม	๒	๕๐	๑๗	๑	๑๑๐

ในแต่ละหมวดวิชาบริหารงานตามสายงานที่เกี่ยวข้องของผังแผนภูมิข้างล่างนี้
แผนภูมิที่ ๑ ผังผังการบริหารโรงเรียนแพทย์ศรีนครินทร์

จากข้อมูลต่าง ๆ ข้างต้นสามารถสรุปแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการด้านบุคลากร
ของโรงเรียนแพทย์ศรีนครินทร์ ได้ดังตารางที่ ๔ ข้างล่างนี้

การ rang ที่ ๔ เปรียบเทียบการขยายตัวของโรงเรียนพหุศึกษามหาวทยาการตั้งแค
ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ถึงปัจจุบัน (๒๕๓๐)

ปี พ.ศ.	การจกชั้นเรียน	ห้องเรียน	นักเรียน	ครู-อาจารย์	ครูอาจารย์:นักเรียน
๒๕๑๘	๒-๕-๕	๑๕	๓๐๓	๒๒	๑ : ๒๓.๑๘
๒๕๑๙	๘-๓-๕	๒๐	๕๐๙	๕๕	๑ : ๒๐.๒๐
๒๕๒๐	๘-๘-๓	๒๓	๙๒๒	๕๓	๑ : ๑๙.๓๐
๒๕๒๑	๑๐-๒-๘-๘-๒	๓๔	๑,๒๘๘	๕๕	๑ : ๒๓.๕๑
๒๕๒๒	๘-๓-๒-๘-๒-๕	๕๐	๑,๕๒๕	๓๙	๑ : ๑๙.๓๙
๒๕๒๓	๙-๘-๓-๓-๒-๕	๕๒	๑,๓๕๒	๘๑	๑ : ๒๑.๕๕
๒๕๒๔	๑๐-๙-๓-๒-๒-๒	๕๕	๑,๙๕๑	๙๙	๑ : ๑๙.๒๐
๒๕๒๕	๑๐-๑๐-๙-๘-๒-๒	๕๙	๒,๐๑๕	๑๑๐	๑ : ๑๘.๓๑
๒๕๒๖	๑๐-๑๐-๑๐-๘-๓-๒	๕๑	๒,๒๒๒	๑๐๘	๑ : ๒๐.๒๑
๒๕๒๗	๑๐-๑๐-๑๐-๙-๘-๘	๕๕	๒,๓๕๓	๑๑๕	๑ : ๒๐.๕๙
๒๕๒๘	๙-๑๐-๑๐-๙-๙-๘	๕๕	๒,๒๘๐	๑๒๑	๑ : ๑๘.๘๕
๒๕๒๙	๘-๙-๑๐-๓-๙-๙	๕๒	๑,๙๒๒	๑๑๙	๑ : ๑๖.๑๘
๒๕๓๐	๘-๘-๙-๓-๓-๘	๕๓	๑,๓๓๕	๑๑๐	๑ : ๑๕.๓๒

หมายเหตุ : การจกชั้นเรียนคือ ข้อมูลจำนวนห้องเรียนที่แบ่งตามระดับชั้นเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖

ข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนโรงเรียนพหุศึกษามหาวทยาการ

นักเรียนที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้จำกัดเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในแผนการเรียนต่าง ๆ จำนวน ๒๒๓ คน ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์นำมาใช้ในการวิเคราะห์วิจัยครั้งนี้จำนวน ๒๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๐๓ ประชากรนักเรียนดังกล่าวจำแนกตามลักษณะข้อมูลได้ดังนี้คือ

๑. เพศของนักเรียน พบว่าเป็นเพศชาย ๑๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๒ และเพศหญิง ๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘

๒. แผนการเรียนของนักเรียน พบว่าในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสำเร็จมาจากแผนการเรียนสายอาชีพจำนวน ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๒ และแผนการเรียนสายสามัญ ๑๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๘ สำหรับแผนการเรียนปัจจุบันที่กำลังศึกษาอยู่พบว่า เป็นนักเรียนแผนการเรียนสายอาชีพ ๕๓ คน แผนการเรียนสายสามัญจำนวน ๑๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐ และร้อยละ ๘๖.๐ ตามลำดับ

๓. ที่พักอาศัยปัจจุบัน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัวมากที่สุด ถึง ๑๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕ และที่พักอาศัยอยู่กับญาติมี ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕ และเมื่อตรวจสอบเกี่ยวกับระยะทางจากที่พักอาศัยปัจจุบันถึงโรงเรียนพบว่านักเรียนพักอาศัยอยู่ห่างจากโรงเรียน ๐-๔ กิโลเมตรมีมากที่สุดจำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒ รองลงมาคือ อยู่ห่างจากโรงเรียน ๑-๑๕ กิโลเมตร และเกินกว่า ๑๖ กิโลเมตร มีจำนวนเท่ากันคือช่วงละ ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๓ ของแต่ละช่วง ส่วนนักเรียนที่มีที่พักอาศัยอยู่ห่างจากโรงเรียน ๕-๑๐ กิโลเมตรมีจำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑

๔. ความมุ่งหวังในอนาคตของนักเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความมุ่งหวังในอนาคตหลังจากสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ แล้ว ปรารถนาที่จะศึกษาต่อมีมากที่สุดถึง ๑๒๗ คน รองลงมาคือปรารถนาที่จะออกไปประกอบอาชีพเลยมี ๗๕ คน และยังไม่แน่ใจ ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๕, ๓๓.๙ และร้อยละ ๘.๖ ตามลำดับ

๕. ความพอใจของนักเรียนต่อแผนการเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ คือ ๑๐๑ คน มีความพอใจต่อแผนการเรียนในระดับปานกลางมากที่สุดรองลงมาคือมีความพอใจในระดับสูงจำนวน ๗๓ คน และพอใจในระดับต่ำมี ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๑ ร้อยละ ๓๓.๐ และร้อยละ ๒๑.๙

๖. ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบุคคลอื่น ๆ ที่ทำให้นักเรียนเชื่อถือและคล้อยตามได้ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนกับเพื่อนกับครู-อาจารย์และกับบิดา-มารดาหรือผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่จะมีความเชื่อและคล้อยตามบิดา-มารดาหรือผู้ปกครองมากที่สุดถึง ๑๐๙ คน รองลงมาคือมีความเชื่อและคล้อยตามครู-อาจารย์ ๕๙ คน และมีความเชื่อและคล้อยตามเพื่อนสนิท ๓๑ คน ส่วนนักเรียนที่มีความเชื่อและคล้อยตามบุคคลต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับเรื่องราวและเหตุการณ์มี ๒๒ คน คิดเทียบเป็นร้อยละได้ร้อยละ ๔๙.๓, ๒๖.๗, ๑๘.๐ และ ๑๐.๐ ตามลำดับ

๗. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่าส่วนใหญ่ักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ระหว่าง ๑.๕๐-๑.๙๙ มากที่สุดถึง ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๒ รองลงมาคือ ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ ๒.๐๐ ขึ้นไป ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔ และได้ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่า ๑.๕๐ ลงมา ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๔

จากข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของนักเรียนดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปแสดงให้เห็นรายละเอียดंकังตารางที่ ๕ ต่อไปนี้

ตารางที่ ๕ สภาพทั่วไปของนักเรียน

สภาพทั่วไปของนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	๑๒๒	๕๕.๒
หญิง	๙๙	๔๔.๘
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐

แผนการเรียนเสริมในระคับ ม.ต้น

แผนการเรียนสายอาชีพ

เกษตร	๒๓	๒๘.๕
อาหาร	๕	๒.๓
ช่างเสื่อน้ำ	๑๐	๔.๕
ช่างเย็บปักถักร้อย-ช่างประดิษฐ์	๗	๓.๒
ช่างโลหะ	๔	๑.๘
ช่างก่อสร้าง	๔	๑.๘
ช่างไฟฟ้า-วิทยุ	๙	๔.๑

แผนการเรียนสายสามัญ

รวม ๑๑๙ ๕๓.๘

๒๒๑ ๑๐๐.๐

แผนการเรียนปัจจุบัน

แผนการเรียนสายอาชีพ

เกษตร (พืชกรรมและสัตวบาล)	๒๐	๙.๐
ศิลปหัตถกรรม (วิจิตรศิลป์)	๑๕	๖.๘

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

สภาพทั่วไปของนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ช่างไฟฟ้ากำลังและช่างเชื่อม	๑๘	๘.๒
แผนการเรียนสายสามัญ		
พลศึกษา-ศิลปหัตถกรรม	๒๔	๑๐.๘
ภาษา-สังคม-ศิลปหัตถกรรม	๓๔	๑๕.๔
วิทย์-คณิต-ศิลปหัตถกรรม	๑๑๐	๔๕.๘
รวม	๒๒๖	๑๐๐.๐
<u>ที่พักอาศัยปัจจุบัน</u>		
ไม่ได้อยู่ร่วมกับครอบครัว		
อยู่วัด	๑	๐.๕
อยู่กับญาติ	๓๑	๑๔.๐
เช่าบ้านอยู่กับเพื่อน	๑๑	๕.๐
อยู่ร่วมกับครอบครัว		
อยู่บ้านตนเองร่วมกับครอบครัว	๑๖๘	๗๕.๐
เช่าบ้านหรือบ้านหลวงอยู่ร่วมกับครอบครัว	๑๐	๔.๕
รวม	๒๒๖	๑๐๐.๐
<u>ระยะทางจากที่พักถึงโรงเรียน</u>		
๐ - ๔ กิโลเมตร	๖๘	๓๐.๒
๕ - ๑๐ กิโลเมตร	๔๐	๑๘.๑
๑๑ - ๑๕ กิโลเมตร	๕๖	๒๕.๓
๑๖ กิโลเมตรขึ้นไป	๕๖	๒๕.๓
รวม	๒๒๖	๑๐๐.๐
<u>ความมุ่งหวังในอนาคตของนักเรียน</u>		
จบ ม.๖ แล้วประกอบอาชีพเลย		
ถูกจ้างรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ	๒๖	๑๑.๘
ถูกจ้างเอกชน	๑๘	๘.๐

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

สภาพทั่วไปของนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ทำงานในครอบครัวหรือธุรกิจส่วนตัว	๑๙	๘.๖
ทำงานอื่น ๆ	๑๑	๕.๐
จบ ม.๖ แล้วศึกษาต่อ		
ตำรวจ, ทหาร, ป่าไม้, ไปรษณีย์	๒๗	๑๒.๒
แพทย์ พยาบาล อนามัยสาธารณสุข	๓๗	๑๖.๗
อื่น ๆ	๖๓	๒๘.๕
ไม่แน่ใจ	๑๙	๘.๖
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐
<u>ความพอใจของนักเรียนต่อแผนการเรียน</u>		
สูง	๗๓	๓๓.๐
กลาง	๑๐๑	๔๕.๗
ต่ำ	๔๗	๒๑.๓
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐
<u>ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบุคคลอื่น ๆ</u>		
ครู-อาจารย์	๕๙	๒๖.๗
บิดา-มารดาหรือผู้ปกครอง	๑๐๙	๔๙.๓
เพื่อนสนิท	๓๑	๑๔.๐
ແລ้วแต่เรื่องและเหตุการณ์	๒๒	๑๐.๐
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐
<u>ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน</u>		
สูง (๒.๐๐ ขึ้นไป)	๖๕	๒๙.๔
กลาง (๑.๕๐-๑.๙๙)	๑๐๒	๔๖.๒
ต่ำ (ต่ำกว่า ๑.๕๐)	๕๔	๒๔.๔
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐

สภาพทั่วไปของครอบครัว

จากข้อมูลพบว่านักเรียนที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้มาจากครอบครัวต่าง ๆ จำนวน ๒๒๑ ครอบครัว ในแต่ละครอบครัวมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ต่าง ๆ คืออยู่ในเขตอำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนพยุหะภูมิวิทยาคาร มากที่สุดคือ ๑๙๑ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๔ นอกนั้นเป็นครอบครัวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภออื่นและจังหวัดอื่น ๆ ๓๐ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖ ดังรายละเอียดในตารางที่ ๒ ต่อไปนี้

ตารางที่ ๒ ภูมิลำเนาของครอบครัวนักเรียน

ภูมิลำเนา	จำนวน	ร้อยละ
อำเภอพยุหะภูมิพิสัย มหาสารคาม		
๑. ตำบลราษฎร์เจริญ	๑๖	๗.๒
๒. ตำบลหนองบัวแก้ว	๕	๒.๓
๓. ตำบลเมืองเทศ	๒๐	๙.๐
๔. ตำบลเวียงสะอาก	๑๓	๕.๙
๕. ตำบลกงเมือง	๑๖	๗.๒
๖. ตำบลกามบุญ	๑๘	๘.๑
๗. ตำบลนาสีนวน	๙	๔.๑
๘. ตำบลยางสีสุราช	๙	๔.๑
๙. ตำบลลานสะแก	๑๐	๔.๕
๑๐. ตำบลบ้านกู่	๕	๒.๓
๑๑. ตำบลเม็กคำ	๑๒	๕.๔
๑๒. ตำบลปะหลาด	๓๑	๑๔.๐
๑๓. ตำบลขามเรียง	๑๑	๕.๐
๑๔. ตำบลแวงคง	๓	๑.๔
๑๕. ตำบลเวียงชัย	๙	๔.๑
๑๖. ตำบลนาภู	๔	๑.๘

ตารางที่ ๒ (ต่อ)

ภูมิลำเนาของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
อำเภอวาปีปทุม มหาสารคาม	๓	๑.๘
อำเภอนาคู มหาสารคาม	๒	๐.๙
อำเภอปทุมรัตน์ ร้อยเอ็ด	๗	๓.๒
อำเภอเกษตรวิสัย ร้อยเอ็ด	๒	๐.๙
อำเภอชุมพลบุรี สุรินทร์	๑๘	๖.๓
อำเภอสตึก บุรีรัมย์	๑	๐.๕
อำเภอบ้านกรวด บุรีรัมย์	๑	๐.๕
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๒ จะเห็นว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาครอบครัวในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัยนั้นมาจากตำบลต่าง ๆ ทั้ง ๑๖ ตำบลของอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย ตำบลที่มีครอบครัวส่งให้นักเรียนศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุดคือตำบลปะหลาน จำนวน ๓๑ คน และตำบลเมืองเตา ๒๐ คน ส่วนตำบลที่น้อยที่สุดคือตำบลเวียงกง ๓ คน และตำบลนาภู ๔ คน ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อครอบครัวในตำบลต่าง ๆ ส่งให้นักเรียนศึกษาแตกต่างกันนั้น จากการสำรวจและการสัมภาษณ์ทั่ว ๆ ไปพบว่า ตำบลปะหลาน เป็นตำบลที่ตั้งของอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย และเป็นที่ตั้งของโรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร เป็นศูนย์กลางทั้งทางบ้านเศรษฐกิจและสังคมของอำเภอจึงอาจเป็นสาเหตุให้ครอบครัวต่าง ๆ ในตำบลนี้มีการแข่งขันและค้นคว้าทางการศึกษาสูงและประกอบด้วยที่อยู่ใกล้โรงเรียนด้วย ส่วนตำบลเมืองเตานั้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งบ้านเมืองเตานั้นเป็นชุมชนชนชาติใหญ่และเคยเป็นที่ตั้งของศูนย์กลางทางบ้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรมมาในอดีต และจากข้อมูลที่ผ่านมาประชากรในหมู่บ้านเมืองเตามีสถิติการศึกษาต่อและประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพเกี่ยวกับการรับราชการในระดับสูง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดแรงผลักดันและสนับสนุนให้ครอบครัวต่าง ๆ ส่งเสริมให้บุตรหลานหรือสมาชิกในครอบครัวเข้าศึกษาต่อในระดับสูงกว่าตำบลอื่น ๆ สำหรับตำบลที่มีครอบครัวส่งนักเรียนศึกษาต่อในระดับต่ำคือตำบลเวียงกง และตำบลนาภูนั้น พบว่า

เป็นคำวลที่มีลักษณะความเป็นสมัยใหม่ หรือภาวะความทันสมัย (Modernization) อยู่ในระดับต่ำเนื่องจากเส้นทางการคมนาคมติดต่อกับหัวเมืองต่าง ๆ ในท้องถิ่นน้อย และไม่สะดวกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูฝน ประกอบกับสภาพภูมิประเทศเป็นป่าโคก เสื่อมสภาพดินซาคความอุดมสมบูรณ์ซึ่งใช้เพาะปลูกพืชไร่ไม่ค่อยได้ผลสมบูรณ์ พื้นที่ในการทำนามีน้อย การปลูกข้าวไม่พอบริโภคในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ทำให้แต่ละครอบครัวใช้แรงงานรับจ้างในท้องถิ่นคือการเจียรนัยพลอยเพื่อนำค่าจ้างแรงงานมาใช้จ่ายเลี้ยงดูครอบครัว ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อครอบครัวต่าง ๆ ในเขตตำบลทั้งสองดังกล่าวต้องส่งให้บุตรหลานหรือสมาชิกในครอบครัวเข้าศึกษาต่อน้อยกว่าตำบลอื่น ๆ

ส่วนครอบครัวที่มีภูมิลำเนาในอำเภออื่น ๆ ส่งนักเรียนเข้าศึกษาต่อในโรงเรียน พัทธภูมิวิทยาคารก็เนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ คือ การคมนาคมติดต่อกับโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอของตัวเองไม่สะดวกไม่มีรถประจำทางผ่าน ซึ่งเด็กจะใช้เส้นทางไปโรงเรียนได้ เพราะครอบครัวต่าง ๆ นิยมให้นักเรียนไป-กลับมากกว่า เนื่องมาจากค่าใช้จ่ายถูกกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับ การเข้าพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้โรงเรียน ตัวอย่างดังกล่าว เช่น ครอบครัวนักเรียนจากอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ อำเภอปทุมรัตน์ และอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีก เช่น สถานการณ์ทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อความไม่มั่นใจในความมั่นคงของครอบครัว จึงส่งผลให้ครอบครัวนั้น ๆ ส่งให้นักเรียนเข้ามาศึกษาในโรงเรียน พัทธภูมิวิทยาคาร ซึ่งเป็นภูมิลำเนาเดิมของครอบครัวโดยให้พักอาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง เช่น นักเรียนที่มีครอบครัวอยู่ในอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ และอำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอไม่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วย เช่น โรงเรียนมัธยมอำเภอชุมพลบุรี แต่โดยส่วนใหญ่แล้วครอบครัวในอำเภอต่าง ๆ เหล่านี้มักจะมีภูมิลำเนาอยู่ระหว่างเขตแดนติดต่อกับอำเภอ พัทธภูมิพิสัย เป็นส่วนใหญ่

ลักษณะทางค่านิยมเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพทั่วไปทางค่านิยมเศรษฐกิจของครอบครัวต่าง ๆ พิจารณาจากอาชีพ และรายได้พบว่า

๑. อาชีพ จากการสำรวจพบว่า อาชีพหลักของครอบครัวต่าง ๆ แต่ละครอบครัวมีอาชีพทำนา ค่าขาย และรับราชการ นอกจากนี้ยังมีงานอาชีพรองคือ งานแรงงานรับจ้างต่าง ๆ

๑.๑ การทำนา เป็นอาชีพที่พบมากที่สุด ซึ่งการทำนาส่วนใหญ่ยังคงพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก เพราะพื้นที่ทำนายังไม่มีการจัดระบบชลประทาน ดังนั้นผลผลิตจึงขึ้นอยู่กับภาวะทางธรรมชาติค่านภูมิอากาศเป็นหลัก ปีหนึ่งทำนาเพียงครั้งเดียว ลักษณะการทำนามีทั้งนาหว่านและนาค้ำ พื้นที่ทำนาหว่านไค้แก พื้นที่ทุ่งปะหลาน ค้ำชลปะหลาน และพื้นที่ทุ่งกุลาลำเนา ในเขต ค้ำชลเมืองเตา ค้ำชลเม็กค้ำ ค้ำชลเวียงสะอาก ค้ำชลราษฎร์เจริญ และเขตอำเภอลำพูนบุรี การทำนาหว่านจะเริ่มตั้งแต่ต้นฤดูฝนนี้ก็เพื่อให้ชาวเจริญเคียบโตไค้ก่อนถึงฤดูน้ำหลาก ชาวที่ปลูกมีทั้งชาวเหนียวและชาวเจ้า ชาวเหนียวส่วนใหญ่ปลูกเพื่อบริโภคในครอบครัว ส่วนชาวจีนนิยมปลูกเพื่อขายเพราะราคาสูงกว่าชาวเหนียว

๑.๒ การค้าขาย ที่เป็นอาชีพหลักของครอบครัวพบว่า ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่มีภูมิลำเนาในเขตเมือง ร้านค้าส่วนใหญ่เป็นร้านค้าของชำ แต่ก็มีบางครอบครัวที่ทำการค้าในลักษณะบริการเช่นร้านตัดผม ร้านซ่อมรถยนต์ จักรยาน และจักรยานยนต์ ร้านตัดเย็บเสื้อผ้า ร้านขายสินค้า สำหรับการค้าขายในหมู่บ้านอื่น ๆ จะเป็นร้านค้าของชำประจำหมู่บ้าน และเนื่องด้วยในปัจจุบันทางราชการได้เข้าไปมีส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้แต่ละหมู่บ้านจัดตั้งร้านค้าศูนย์สาธิตกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน ค่าเนนการโดยชาวบ้านร่วมลงทุนและทำธุรกิจการค้าขายร่วมกันสิ้นปีมีการแบ่งปันผลกำไรคืนแก่สมาชิก และอีกส่วนหนึ่งนำไปพัฒนาสาธารณประโยชน์ภายในหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านให้ความสำคัญแก่ร้านค้าศูนย์สาธิตประจำหมู่บ้านทำให้เกิดผลกระทบคอรานภายในหมู่บ้านและร้านค้าต่าง ๆ ภายในเขตเมืองควยเพราะชาวบ้านส่วนใหญ่หันไปทำธุรกิจซื้อขายสินค้ากับร้านค้าศูนย์สาธิตกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน

๑.๓ การรับราชการ ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการจากหน่วยงานราชการในท้องถิ่น เช่น ครู ตำรวจ พนักงานอนามัยและสาธารณสุข เป็นต้น

จากการสังเกตและการสัมภาษณ์พูดคุยกับหัวหน้าครอบครัวต่าง ๆ ในหมู่บ้านต่าง ๆ พบว่าในครอบครัวหนึ่ง ๆ นั้น จะมีการประกอบอาชีพมากกว่าหนึ่งอาชีพ คือมีอาชีพรองหรืออาชีพเสริมกับอาชีพหลักที่ทำอยู่ควย ไค้แก

๑.๔ การใช้แรงงานรับจ้าง ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่มีอาชีพหลักในการทำนา เมื่อว่างจากฤดูกาลทำนามีการอพยพแรงงานของคนหนุ่มสาวในครอบครัวไปทำงานรับจ้างต่างถิ่น สถานที่ที่มีการอพยพแรงงานไปมากที่สุดคือกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังมีการเดินทางไปรับจ้างแรงงานในภาคไค้เพื่อทำการหักล้างต่างป่า

๑.๕ การทำไร่ พบว่าการทำไร่ในท้องถิ่นมีน้อย เนื่องจากสภาพดินเสื่อม
คุณภาพผลผลิตไม่คุ้ม การทำไร่พบว่ามีการอพยพไปทำไร่ต่างถิ่นนอกฤดูกลางทำนา การทำไร่
ที่ครอบครัวต่าง ๆ นิยมอพยพไปทำไร่กันคือไร่อากาแพในภาคใต้แถบจังหวัดสุราษฎร์ธานี และ
จังหวัดชุมพร ครอบครัวต่าง ๆ ดังกล่าวส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในเขตตำบลเวียงชัย ตำบล
เวียงสะอาก ตำบลหนองบัวแก้ว ตำบลราษฎร์เจริญและตำบลเมืองเตา

๑.๖ การปลูกหมอนเลี้ยงไหม พบว่า ครอบครัวต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีการเลี้ยง
ไหม ควบคุมไปกับการทำอาชีพเกษตรอื่น ๆ ค่าย แรงงานการเลี้ยงไหมส่วนใหญ่แม่บ้านจะ
เป็นผู้รับผิดชอบร่วมกับบุตรสาวหรือสมาชิกในครอบครัวที่เป็นเพศหญิงโดยได้รับการสนับสนุน
และส่งเสริมจากกรมส่งเสริมการเกษตร เกี่ยวกับพันธุ์หมอน และโรงเรือนสำหรับเลี้ยงไหม
แต่ยังได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนยังไม่ทั่วถึงทุกท้องถิ่น

๑.๗ การเลี้ยงสัตว์ สัตว์เลี้ยงที่พบตามครอบครัวต่าง ๆ มี ไก่ เป็ด ซึ่ง
ส่วนใหญ่เลี้ยงแบบปล่อยเพื่อบริโภคในครอบครัว กระบือเป็นสัตว์เลี้ยงสำหรับใช้แรงงานไถนา
และลากเกวียน โค และหมูเลี้ยงไว้สำหรับขาย แต่มีเลี้ยงน้อย การขายสัตว์เลี้ยงพวกโค
กระบือ หรือหมู ส่วนใหญ่มักจะนำเงินไปใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพ และการทำบุญมากกว่านำ
มาใช้เพื่อการศึกษาของบุตร

๑.๘ การเจียรนัยพลอย มีทั้งการทำเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว และ
แรงงานรับจ้างในท้องถิ่น หรือเดินทางไปทำงานรับจ้างต่างถิ่นแถบจังหวัดจันทบุรี สำหรับ
การเจียรนัยพลอยในท้องถิ่นเป็นการรับจ้างทำให้กับพ่อค้าพลอยในท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปเอา
พลอยจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือจันทบุรีซึ่งเป็นตลาดพลอยที่สำคัญมาทำการเจียรนัยใน
ท้องถิ่นหมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบลนาภู ตำบลเวงกง ตำบลยางสีสุราช ตำบลบ้านภู ตำบลคง
เมือง ตำบลขามเรียง และตำบลลานสระแก

จากลักษณะงานอาชีพต่าง ๆ ดังกล่าวในการวิจัยครั้งนี้พิจารณาตามลักษณะการ
ทำงานอาชีพต่าง ๆ ของครอบครัวต่าง ๆ โดยอาศัยข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์
และแบบสอบถามได้แบ่งอาชีพของครอบครัวออกเป็น ๓ ระดับ คือระดับสูง ระดับกลาง
และระดับต่ำ พบว่ามีครอบครัวที่มีอาชีพระดับต่ำมากที่สุด คือ ๑๒๕ ครอบครัว รองลงมาคือ
ครอบครัวที่มีอาชีพในระดับสูง ๕๗ ครอบครัว และครอบครัวที่มีอาชีพระดับต่ำ ๓๕ ครอบครัว
คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๖ ร้อยละ ๒๕.๘ และร้อยละ ๑๗.๖ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจาก

อาชีพของบิคามารคาหรือผู้ปกครองแล้วพบว่า ครอบครัวนักเรียนที่มีบิคามารคาหรือผู้ปกครอง ประกอบอาชีพในระดั้มค่ามีมากถึง ๑๕๕ ครอบครัว รองลงมาคืออาชีพพระคัมสูง ๓๗ ครอบครัว และอาชีพพระคัมต่ำจำนวน ๒๕ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๑ ร้อยละ ๑๖.๗ และร้อยละ ๑๓.๑ ตามลำดับ ดังตารางที่ ๗

๒. รายได้ จากการสำรวจพบว่า รายได้ของครอบครัวต่ำสุดคือ รายได้ ๔,๑๐๐ บาท รายได้สูงสุด ๒๐๓,๓๔๐ บาท ค่าเฉลี่ยรายได้อานกลางคือ ๕๑,๘๓๔,๘๑๕ ค่าความเบี่ยงมาตรฐาน ๓,๕๖๓.๕๖๖ เมื่อแบ่งกลุ่มรายได้ของครอบครัวออกเป็น ๖ กลุ่ม พบว่า กลุ่มครอบครัวที่มีระดับรายได้ระหว่าง ๒๐,๐๐๑-๔๐,๐๐๐ บาท มีมากที่สุดคือ ๔๑ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๗ ของครอบครัวทั้งหมดซึ่งเป็นรายได้ของครอบครัวในระยะเวลา ๑ ปี ดังในตารางที่ ๗ เพื่อความเหมาะสมในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาจำนวนประชากรในครอบครัวด้วย ดังนั้นรายได้ของครอบครัวจึงพิจารณาจากรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลคือปีเป็นเกณฑ์ ซึ่งจากข้อมูลพบว่ารายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อหัวต่ำสุดคือ ๑,๕๖๒ บาท และรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อหัวสูงสุดคือ ๓๔,๐๐๐ บาทต่อปี ค่าเฉลี่ยของรายได้อยู่ที่ระดับ ๔,๕๕๐.๐๑๕ บาท ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๖,๗๒๒.๓๐๕ และเมื่อพิจารณาแบ่งกลุ่มระดับรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อหัวออกเป็น ๓ ระดับ พบว่าครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวระหว่าง ๕,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท มีมากที่สุดคือ ๑๐๖ ครอบครัว รองลงมาคือรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อหัวต่ำกว่า ๕,๐๐๑ บาท ๗๖ ครอบครัว และรายได้เฉลี่ยต่อหัวตั้งแต่ ๑๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป ๓๕ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐ ร้อยละ ๓๔.๔ และร้อยละ ๑๗.๖ ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ ๗

ตารางที่ ๗ ลักษณะทางคานเศรษฐกิจของครอบครัว

ลักษณะทางคานเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
<u>อาชีพของบิคามารคาหรือผู้ปกครอง</u>		
อาชีพพระคัมสูง	๓๗	๑๖.๗
อาชีพพระคัมกลาง	๒๕	๑๓.๑
อาชีพพระคัมต่ำ	๑๕๕	๗๖.๑
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๗ (ต่อ)

ลักษณะทางบ้านเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
<u>อาชีพของครอบครัว</u>		
อาชีพพระคัมสูง	๕๗	๒๕.๘
อาชีพพระคัมกลาง	๓๙	๑๗.๖
อาชีพพระคัมต่ำ	๑๒๕	๕๖.๖
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐
<u>รายได้ของครอบครัวต่อปี</u>		
๑๐๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๒๗	๑๒.๒
๘๐,๐๐๑-๑๐๐,๐๐๐ บาท	๑๙	๘.๖
๖๐,๐๐๑-๘๐,๐๐๐ บาท	๒๐	๙.๐
๔๐,๐๐๑-๖๐,๐๐๐ บาท	๓๘	๑๗.๒
๒๐,๐๐๑-๔๐,๐๐๐ บาท	๘๑	๓๖.๗
ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๑ บาท	๓๖	๑๖.๓
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐
<u>รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อหัวต่อปี</u>		
รายได้ระดับสูง (๑๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป)	๓๙	๑๗.๖
รายได้ระดับกลาง (๕,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท)	๑๐๖	๔๘.๐
รายได้ระดับต่ำ (ต่ำกว่า ๕,๐๐๑ บาท)	๗๖	๓๔.๔
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐

ลักษณะโครงสร้างทางบ้านสังคมของครอบครัว

๑. ประเภทของครอบครัว ครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว (Nuclear family) เป็นครอบครัวที่ประกอบด้วยสามีภรรยาและลูก ที่ยังไม่แต่งงาน มากที่สุดคือ ๑๕๐ ครอบครัว และเป็นครอบครัวขยาย (Extended family) ที่ประกอบด้วย

สามี ภรรยา บุตร และญาติ ๆ อาศัยอยู่ในเขตบ้านเดียวกัน ๔๑ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๓ และร้อยละ ๓๖.๗ ตามลำดับ

๒. ขนาดครอบครัว ครอบครัวต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขนาดเล็กคือ มีสมาชิกไม่เกิน ๕ คน จำนวน ๘๕ ครอบครัว รองลงมาเป็นครอบครัวขนาดใหญ่คือมี สมาชิกตั้งแต่ ๗ คนขึ้นไปจำนวน ๗๕ ครอบครัว และเป็นครอบครัวขนาดกลางคือมีสมาชิก ๖ คน จำนวน ๕๑ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐ ร้อยละ ๓๓.๘ และร้อยละ ๒๓.๑ ตามลำดับ

๓. จำนวนผู้ที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง จำนวนผู้ที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงมากที่สุดคือ ๒ คน จำนวน ๗๘ ครอบครัว รองลงมาคือ ๓ คน ๑ คน และ ๔ คนขึ้นไป จำนวน ๕๕, ๕๑ และ ๓๓ ครอบครัวตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๗, ๒๖.๒, ๒๓.๑ และ ๑๔.๘ ตามลำดับ

๔. สถานภาพสมรสของบิดามารดา ส่วนใหญ่พบว่าบิดามารคายังมีชีวิตอยู่ สถานภาพสมรสคือสมรสและอาศัยอยู่ร่วมกันมากที่สุด ๑๗๖ ครอบครัว นอกนั้นเป็นครอบครัว ที่บิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้าง หรือบิดาหรือมารดาหรือทั้งบิดามารดาเสียชีวิต ๕๕ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๖ และร้อยละ ๒๐.๔ ตามลำดับ

๕. อายุของบิดาหรือผู้ปกครองชาย บิดาหรือผู้ปกครองชายที่เสียชีวิตมี ๒๕ ครอบครัว อายุของบิดาหรือผู้ปกครองชายต่ำสุดคืออายุ ๒๔ ปี อายุสูงสุดคือ ๗๘ ปี เมื่อจัดกลุ่มอายุพบว่า กลุ่มอายุ ๔๑-๕๐ ปี มีมากที่สุด ๘๕ ครอบครัวคิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓ กลุ่ม อายุ ๖๑-๗๐ ปี มีน้อยที่สุดคือ ๑๗ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๗.๗

๖. อายุของมารดาหรือผู้ปกครองหญิง ครอบครัวที่มีมารดาหรือผู้ปกครองหญิง เสียชีวิตมี ๔ ครอบครัว อายุต่ำสุดคือ ๒๒ ปี อายุสูงสุดคือ ๗๑ ปี เมื่อจัดกลุ่มอายุพบว่า กลุ่มอายุที่พบมากที่สุดคืออายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี มี ๘๖ ครอบครัวคิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔ และครอบครัวที่มีมารดาหรือผู้ปกครองหญิงเสียชีวิตมีน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑.๔

๗. อายุเฉลี่ยของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เมื่อพิจารณาจากอายุเฉลี่ย ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองทั้งชายและหญิงแล้ว ครอบครัวที่มีอายุเฉลี่ยต่ำสุดคือ ๒๓ ปี สูงสุดคือ ๗๒ ปี เมื่อจัดแบ่งกลุ่มอายุเฉลี่ยออกเป็น ๓ กลุ่มอายุพบว่า กลุ่มอายุ ๔๕-๕๕ ปี มีมากที่สุด ๘๔ ครอบครัว รองลงมาคืออายุ ๒๓-๔๔ ปี มี ๔๔ ครอบครัว และ กลุ่มอายุ ๕๖ ปีขึ้นไปมี ๓๘ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๕, ๓๘.๘ และร้อยละ ๑๗.๖ ตามลำดับ

๔. การศึกษาของนิคาหรือผู้ปกครองชาย มีการศึกษาในระดับต่ำมากที่สุดถึง ๑๔๒ ครอบครัว รองลงมาคือระดับสูง ๓๒ ครอบครัว ระดับกลาง ๒๒ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๓, ๑๔.๕ และร้อยละ ๑๐.๐ ตามลำดับ

๕. การศึกษาของมารดาหรือผู้ปกครองหญิง มีการศึกษาในระดับที่ต่ำมากที่สุดถึง ๑๔๔ ครอบครัว ระดับกลาง ๑๐ ครอบครัว ระดับสูง ๙ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๖ ๔.๕ และร้อยละ ๘.๑ ตามลำดับ

๑๐. การศึกษาสูงสุดของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง มีการศึกษาในระดับต่ำมากที่สุดถึง ๑๖๒ ครอบครัว ระดับสูง ๓๕ ครอบครัว ระดับกลาง ๒๔ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓, ๑๕.๔ และร้อยละ ๑๐.๙ ตามลำดับ

๑๑. การศึกษาสูงสุดของครอบครัว พบว่ามีการศึกษาในระดับต่ำ ๕๔ ครอบครัว ระดับสูง ๒๗ ครอบครัว ระดับกลาง ๕๖ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓, ๓๐.๓ และร้อยละ ๒๕.๓ ตามลำดับ

จากลักษณะข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างทางค่านิยมของครอบครัวดังกล่าว มาแล้วนั้น สามารถสรุปแสดงให้เห็นรายละเอียดตารางที่ ๔ ต่อไปนี้

ตารางที่ ๔ ลักษณะโครงสร้างทางค่านิยมของครอบครัว

ลักษณะโครงสร้างทางค่านิยมของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
<u>ประเภทครอบครัว</u>		
ครอบครัวเดี่ยว	๑๕๐	๖๓.๓
ครอบครัวขยาย	๘๑	๓๖.๗
รวม	๒๓๑	๑๐๐.๐
<u>ขนาดครอบครัว</u>		
ต่ำกว่า ๖ คน	๕๕	๔๓.๐
๖ คน	๕๑	๒๓.๑
๗ คนขึ้นไป	๗๕	๓๓.๙
รวม	๒๓๑	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ลักษณะโครงสร้างทางคาน้ำคองครอยครว	จำนวน	รอยละ
<u>จำนวนผู้อยู่ในภาระพิงพิง</u>		
๑ คน	๕๑	๒๓.๑
๒ คน	๗๙	๓๕.๗
๓ คน	๕๘	๒๖.๒
๔ คนขึ้นไป	๓๓	๑๕.๙
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐
<u>สถานภาพสมรสของบิกามารคา</u>		
สมรสและอยู่รวมกัน	๑๗๖	๗๙.๖
แยกกันอยู่หรือเสียชีวิต		
สมรสแต่แยกกันอยู่	๖	๒.๗
หยารางและมีชีวิตอยู่	๔	๑.๘
บิกาดึงแกกรรมมารคาสมรสใหม่	๑	๐.๕
บิกาดึงแกกรรมมารคาหมาย	๒๑	๙.๕
มารคาถึงแกกรรมบิกาสมรสใหม่	๒	๐.๙
มารคาถึงแกกรรม บิกาหมาย	๕	๒.๓
บิกาและมารคาถึงแกกรรม	๖	๒.๗
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐
<u>อายุของบิกาหรือผูปกครองชาย</u>		
เสียชีวิต	๒๕	๑๑.๓
ต่ำกว่า ๔๑ ปี	๒๒	๑๐.๐
๔๑-๕๐ ปี	๙๘	๔๔.๓
๕๑-๖๐ ปี	๕๙	๒๖.๗
๖๑-๗๕ ปี	๑๗	๗.๗
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ลักษณะโครงสร้างทางสังคมของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
<u>อายุของมารดาหรือผู้ปกครองหญิง</u>		
เสียชีวิต	๔	๑๐.๘
ต่ำกว่า ๔๑ ปี	๖๒	๒๘.๑
๔๑-๕๐ ปี	๙๖	๔๓.๔
๕๑-๖๐ ปี	๔๘	๒๑.๓
๖๑ ปีขึ้นไป	๑๑	๕.๐
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐
<u>อายุเฉลี่ยของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง</u>		
ต่ำกว่า ๔๕ ปี	๘๘	๓๙.๘
๔๕-๕๕ ปี	๙๔	๔๒.๕
๕๖ ปีขึ้นไป	๓๙	๑๗.๖
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐
<u>การศึกษาของบิดาหรือผู้ปกครองชาย</u>		
ระดับสูง	๓๒	๑๔.๕
ระดับกลาง	๒๒	๑๐.๐
ระดับต่ำ	๑๔๒	๖๔.๓
เสียชีวิต	๒๕	๑๑.๓
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐
<u>การศึกษาของมารดาหรือผู้ปกครองหญิง</u>		
ระดับสูง	๙	๔.๑
ระดับกลาง	๑๐	๔.๕
ระดับต่ำ	๑๙๘	๘๙.๖
เสียชีวิต	๔	๑.๘
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

ลักษณะโครงสร้างทางสังคมของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
<u>การศึกษาสูงสุดของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง</u>		
ระดับสูง	๓๔	๑๕.๘
ระดับกลาง	๒๔	๑๐.๙
ระดับต่ำ	๑๖๒	๗๓.๓
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐
<u>การศึกษาของครอบครัว</u>		
ระดับสูง	๖๗	๓๐.๓
ระดับกลาง	๕๖	๒๕.๓
ระดับต่ำ	๙๘	๔๔.๓
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐

ความมุ่งหวังในอนาคตของครอบครัวต่อนักเรียน จากข้อมูลพบว่าครอบครัวส่วนใหญ่มีความมุ่งหวังหรือปรารถนาที่จะให้นักเรียนศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ แล้วยิ่งมากที่สุดคือ ๑๖๓ ครอบครัว ส่วนครอบครัวที่มีความมุ่งหวังหรือปรารถนาที่จะไม่ให้ศึกษาต่อคือหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วจะให้ประกอบอาชีพเลย ๓๓ ครอบครัว นอกนั้นยังไม่แน่ใจในอนาคตของนักเรียน ๒๕ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๘, ๑๔.๙ และร้อยละ ๑๑.๓ ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ ๕ ดังนี้คือ

ตารางที่ ๕ ความมุ่งหวังในอนาคตของครอบครัวคือนักเรียน

ความมุ่งหวังในอนาคตของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
จบ ม.๖ แล้วให้ประกอบอาชีพ		
ทำงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	๑	๐.๕
ทำงานเอกชน	๒	๐.๙
ทำงานในครอบครัวหรือธุรกิจส่วนตัว	๓	๑.๕
ทำงานตามความสามารถของบุตร	๒๗	๑๒.๒
จบ ม.๖ แล้วให้ศึกษาต่อ		
ตำรวจ, ทหาร, ป่าไม้, ไปรษณีย์	๒๙	๑๓.๑
แพทย์, พยาบาล, อนามัยสาธารณสุข	๔๑	๑๘.๖
วิชาชีพอื่น ๆ	๒๓	๑๐.๕
ตามความสามารถของบุตร	๗๐	๓๑.๗
ไม่แน่ใจ	๑๒	๕.๕
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐

ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว จากข้อมูลการสอบถามและสัมภาษณ์จาก
 คำนักเรียนและบิดามารดาหรือผู้ปกครองในครอบครัวของนักเรียน เกี่ยวกับการอบรมสั่งสอน
 ของครอบครัวคือนักเรียนและสมาชิกในครอบครัวนั้นแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ พบว่าส่วนใหญ่
 ครอบครัต่าง ๆ ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียนแบบใหม่มีส่วนร่วม มากที่สุดถึง ๑๑๑ ครอบครัว
 ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ๒๙ ครอบครัว และให้การอบรมเลี้ยงดูในลักษณะปล่อยเลย
 ตามเลย ๘๑ ครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบคิดเป็นร้อยละคือร้อยละ ๕๐.๒, ๓๑.๒ และร้อยละ
 ๑๘.๖ ตามลำดับ ดังตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๑๐ ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว

การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
แบบเข้มงวด	๒๙	๓๑.๒
แบบใหม่ส่วนรวม	๑๑๑	๕๐.๒
แบบปล่อยเลยตามเลย	๕๑	๑๘.๖
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐

ความเอาใจใส่ของครอบครัวต่อการศึกษา จากข้อมูลการปฏิบัติของครอบครัวที่
นักเรียนเกี่ยวกับความเอาใจใส่ดูแลสนับสนุนทางด้านการศึกษา โดยการสอบถามและสัมภาษณ์
จากนักเรียนและบิดามารดาหรือผู้ปกครองในครอบครัวที่ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ เกี่ยวกับการ
ศึกษาของนักเรียน พบว่า ครอบครัวต่าง ๆ ส่วนใหญ่เอาใจใส่ต่อการศึกษานักเรียนใน
ระดับต่ำมากที่สุด คือ ๔๔ ครอบครัว รองลงมาคือเอาใจใส่รับผิดชอบต่อการเรียนของ
นักเรียนในระดับกลาง ๓๓ ครอบครัว และระดับต่ำ ๕๑ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละไกร้อยละ
๔๔.๘, ๓๓.๐ และร้อยละ ๒๒.๒ ตามลำดับ ดังตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑ ความเอาใจใส่ของครอบครัวต่อการศึกษานักเรียน

ความเอาใจใส่ต่อการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง	๕๔	๒๒.๒
ระดับกลาง	๓๓	๓๓.๐
ระดับต่ำ	๕๔	๔๔.๘
รวม	๒๒๑	๑๐๐.๐

ลักษณะทางวัฒนธรรมของครอบครัวและชุมชน จากการศึกษาวิจัยโดยการเข้าไป
ไปอยู่รวมกันในโรงเรียนและชุมชนของนักเรียน ตลอดจนการพูดคุยสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทาง
การกับนักเรียน ครู-อาจารย์ ตลอดจนผู้ปกครองของนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะทางวัฒนธรรม

ของครอบครัวและชุมชนหมู่บ้านต่าง ๆ ของนักเรียน สามารถสรุปถึงลักษณะความแตกต่าง ทางด้านวัฒนธรรมที่เห็นได้เด่นชัดคือ วัฒนธรรมทางด้านภาษา

ภาษา ภาษาที่นักเรียนตลอดจนผู้ปกครองใช้ติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนอื่น ๆ ที่ถือว่าเข้าใจร่วมกันในท้องถิ่นอำเภอพยุหะคีรีพิสัย คือภาษาไทยอีสาน และใช้พูดคุยสนทนากันทั่วไปในภาคอีสานภายในโรงเรียน นักเรียนมักจะใช้ภาษาไทยอีสานในการพูดคุยกับเพื่อน ๆ เว้นแต่ในช่วงเวลาเรียนในห้องเรียนจะใช้ภาษาไทยกลางในการเรียน

เมื่อนักเรียนกลับบ้าน ภาษาที่ใช้พูดคุยติดต่อกับสมาชิกภายในครอบครัวและบุคคลต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านจะเป็นภาษาถิ่นของแต่ละหมู่บ้าน ภาษาถิ่นของแต่ละหมู่บ้านที่เห็นได้เด่นชัดมีอยู่ ๓ ภาษาคือ

๑.๑ ภาษาเขมร ครอบครัวต่าง ๆ ของนักเรียนที่พูดและใช้ภาษาเขมรมีอยู่ทั้งหมด ๕ หมู่บ้าน ในเขตอำเภอพยุหะคีรีพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ไค้แก บ้านเมืองแล้ง คำบลปะหลาน บ้านหนองบัวน้อย บ้านสร้างแซง-คำพวน คำบลขามเรียม และหมู่บ้านยางบ่ออี อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

๑.๒ ภาษาเยอ เป็นภาษาพูดที่มีสำเนียงคล้ายภาษาเขมร ครอบครัวของนักเรียนที่พูดภาษานี้มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านลุ่มพุก บ้านหนองระเวียง บ้านยางพันซาค และบ้านหนองไผ่ คำบลเวียงชัย อำเภอพยุหะคีรีพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

๑.๓ ภาษาอีสาน เป็นภาษาพูดที่ใช้พูดคุยสนทนากันทั่ว ๆ ไปในหมู่บ้านต่าง ๆ แต่สำเนียงเสียงพูดอาจแตกต่างกันไป คือชาวร้อยกุ่มแตกต่างกันไป แต่ก็สามารถรับฟังเข้าใจกันและกันได้ ตัวอย่างเช่น ชาวบ้านในหมู่บ้านเม็กคำ บ้านสำโรง บ้านโคกจันทร์ หอม าลา จะออกเสียง ก เป็น จ เช่น กิน เป็น จิน สระเื่อ เป็น สระเีย เช่น มะเขือ เป็น บักเจีย, เนื้อ เป็น เนี้ย, เมือง เป็น เมียง เป็นต้น

ความแตกต่างของภาษาถิ่นต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นเปรียบเทียบกับภาษาไทยกลางได้ดังตารางที่ ๑๒ ตามลักษณะเสียงพูดหรือภาษาพูด

ตารางที่ ๑๒ เปรียบเทียบความแตกต่างของภาษาถิ่นต่าง ๆ กับภาษาไทยกลาง
ตามภาษาพูด

ไทยกลาง	ไทยอีสาน	เขมร	เยอ
ไป	ไป	โคนา	จ
กิน	จิ้น	โคป	เจีย
นอน	นอน	เคค	มี
ไหว้	หวาย	ส้มเปี้ยะ	ชะมะ
หมู่บ้าน	บ้าน	สรอก	คจู
บ้าน	เฮียน	ประเคี้ยะ	คุง
รัก-ชอบ	มัก, ฮัก	สรัน	มัก
พอ	พอ	เอิว	เฟือ
แม่	แม่	แม่	แม่
น้องสาว	น้องสาว	ประโชนกรรม	แซมกะโมย
พี่ชาย	อ้าย	บองกระเราะ	ชายปรู

ศาสนาและความเชื่อ พบว่า ครอบครัวยุคต่าง ๆ นับถือศาสนาพุทธทั้งหมด นอกนี้ยังมีการนับถือผีบรรพบุรุษ ผีประจำหมู่บ้าน เช่น ผีปู่ตา ซึ่งมีกันทุกหมู่บ้าน ลักษณะความเชื่อความศรัทธาของชาวบ้านบางอย่างมักจะเป็นไปในลักษณะขาดเหตุผล คือถ้าเชื่อหรือศรัทธาในสิ่งใดแล้ว มักจะปักใจเชื่อในสิ่งนั้นอย่างมาก ซึ่งในบางครั้งก็แสดงออกในรูปของการงมงายในสิ่งที่พิสูจน์ไม่ได้โดยถือว่าเป็นเรื่องของอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ กังวลอย่างจากการสังเกตเกี่ยวกับความเชื่อถือทางศาสนาพบว่าวัดที่มีการไปห้วยให้กับชาวบ้านแล้ว ชาวบ้านไปเสี่ยงโชคโดยการแทงห้วยไต่ดิน แล้วถูกจะเป็นค้ายเหตุบังเอิญหรืออย่างไรก็ตาม จะมีชาวบ้านแห่ไปทำบุญวัดนั้น ๆ อย่างล้นหลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งวันใกล้ห้วยออก

สภาพความเป็นอยู่ทั่ว ๆ ไปอื่น ๆ เช่น ลักษณะของบ้านเรือนที่อยู่อาศัยนั้นส่วนใหญ่ยังไม่ถูกสุขลักษณะมากนัก เพราะส่วนใหญ่ยังขาดความเป็นระเบียบและความสะอาด

เรียบง่าย บ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นบ้านชั้นเดียวใต้ถุนสูง ใต้ถุนบ้านทำเป็นคอกปศุสัตว์ ซึ่งทำให้มีกลิ่นมูลสัตว์ให้สูดดมตลอดคืน—วันที่อยู่บ้าน ลักษณะการบริโภคอาหารนั้นง่าย ๆ ไม่มีพิธีรีตองอะไร ใครหิวก็รับประทานก่อนแล้วไปทำงานตามหน้าที่ของตัวเอง ลักษณะอาหารที่บริโภคข้าวส่วนใหญ่เป็นข้าวเหนียว ยกเว้นเฉพาะหมู่บ้านที่พูดภาษาเขมร จะบริโภคข้าวเจ้าเป็นหลัก ส่วนกับข้าวจะเป็นสิ่งที่หาได้ในธรรมชาติของแต่ละท้องถิ่น เช่น ถูกลาบ ถูกลี้นก เห็ด หอย ปลา ฯลฯ เนื่องจากปัจจุบันภาคอีสานโดยทั่วไปได้รับผลกระทบจากภาวะฝนแล้ง สืบต่อกันมาจากรูปที่แล้ว ทำให้การหาอาหารจากธรรมชาติมาเลี้ยงครอบครัวมีปัญหา ชาวบ้านจึงหันมาซื้ออาหารบริโภคแทนโดยซื้อจากรถขายอาหารเร่ ซึ่งในอำเภอพยัคฆภูมิพิสัยมีอยู่ประมาณ ๔๐-๕๐ คัน วิ่งขายเป็นประจำวันในหมู่บ้าน ทั้งการซื้อขายด้วยเงินและแลกเปลี่ยนกับข้าวเปลือก แล้วพอค่าจึงจะนำเอาข้าวเปลือกมาขายเป็นเงินอีกครั้งหนึ่ง เรื่องน้ำสะอาดบริโภคชาวบ้านเกือบทุกหลังคาเรือนมีคูมเก็บน้ำฝนซึ่งมีขนาดใหญ่ สำหรับไว้บริโภค นอกจากนี้ชาวบ้านทุกครัวเรือนกำลังได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้มีสวนไม้ทุกครัวเรือน ตามนโยบายโครงการสารคามพัฒนา ซึ่งก็เชื่อว่าในอนาคตจะช่วยสร้างสุขลักษณะของชาวบ้านให้ดีขึ้น